

Vergaderjaar 1998–1999 Nr. 214a

## 26 200 IV

### **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 1999**

#### **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**

Ontvangen 13 april 1999

##### Vraag 1

De leden der commissie deelden mee er prijs op te stellen puntsgewijs en met de bijbehorende data geïnformeerd te worden over de stand van zaken van de uitvoering van het in 1993 tot stand gekomen protocol Nederland–Aruba.

##### Antwoord 1

Over de uitvoering van het Protocol van samenwerking tussen Nederland en Aruba van 21 oktober 1993 is door de naar haar voorzitter vernoemde Commissie Aarts in de loop van de jaren 1994–1998 een zestal rapportages uitgebracht. Deze rapportages en het naar aanleiding daarvan ingenomen standpunt van de Koninkrijksregering zijn door de toenmalige minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken aan de Eerste Kamer en aan de Tweede Kamer ter kennis gebracht. De zesde en laatste rapportage van de Commissie Aarts en het standpunt van de Koninkrijksregering zijn op 27 mei 1998 aan beide Kamers van de Staten-Generaal aangeboden. Over deze rapportage is in het algemeen overleg van 24 juni 1998 tussen de Vaste Commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van de Tweede Kamer en de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van gedachten gewisseld (Tweede Kamer, vergaderjaar 1998–1999, 25 964 en 26 200 IV, nr. 5).

Met het uitbrengen van de zesde rapportage heeft de Commissie Aarts haar werkzaamheden afgerond. Deze inventarisatie van gegevens over de voortgang op essentiële beleidsterreinen, zoals de totstandkoming van wetgeving, de financiële en economische situatie en de werking van het parlementaire stelsel en van het overheidsapparaat heeft een goede basis verschaft om belangrijke aspecten van het Arubaanse regeringsbeleid in Koninkrijksverband te bespreken. Deze rapportages hebben in Aruba een positief proces in gang gezet. Voorbeelden hiervan zijn de uitvoering van het rapport van de commissie van onderzoek in het kader van de samenwerking tussen Aruba en Nederland op het gebied van de criminaliteitsbestrijding (commissie De Ruiter) van 10 oktober 1996, de samenwerkingsovereenkomst tussen de Algemene Rekenkamers van Aruba en Nederland van 17 november 1998 en de totstandkoming en inmiddels gestarte implementatie van het rapport «Calidad» van oktober

1997. Hiermee is voor een belangrijk deel invulling gegeven aan de afspraken die in het Protocol zijn neergelegd. Zoals bekend hebben de afspraken niet geleid tot wijziging van het Statuut. Met de activiteiten is wel invulling gegeven aan de overige afspraken, met name de punten 6 inzake de rechtmatigheid van bestuur, 9 inzake adequaat financieel beleid en 10 inzake de financiële herstructurering.

De Nederlandse regering heeft eind vorig jaar de Arubaanse regering in overweging gegeven een samenwerkingsvorm tot stand te brengen die vergelijkbaar is met die van de Commissie Aarts. Op 10 maart 1999 heb ik tijdens een algemeen overleg de Tweede Kamer laten weten dat de gezamenlijke werkgroep Nederland-Aruba onder voorzitterschap van de heer mr. B.W. Biesheuvel de voorbereidingen zal treffen die onder meer moeten leiden tot de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie Biesheuvel (rapport «Op eigen benen» d.d. 30 juni 1997) vanaf 1 januari 2000. Het staat de Nederlandse regering voor ogen dat onderdeel van de werkzaamheden van de werkgroep zal zijn het doen van een voorstel voor criteria op basis waarvan jaarlijks de voortgang inzake de sanering van de Arubaanse openbare financiën en de versterking van de deugdelijkheid van bestuur kunnen worden gemeten. In het kader van dit op te stellen samenwerkingsprogramma zal vervolgens jaarlijks de stand van zaken op genoemde terreinen tussen beide regeringen worden besproken.

#### Vraag 2

De leden van de commissie deelden mee er prijs op te stellen puntsgewijs en met de bijbehorende data te worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het rapport «Calidad».

#### Antwoord 2

In het programma van de regering van Aruba van juni 1998 is gesteld dat het rapport integraal binnen een periode van één jaar wordt uitgevoerd. Op 23 oktober 1998 heeft de ministerraad definitief ingestemd met het integrale implementatieprogramma. De ministerraad heeft een nationaal platform opgericht dat fungeert als een raad van toezicht en advies van de uitvoeringsorganisatie.

De regering van Aruba heeft op 24 februari jl. een rapportage uitgebracht over de voortgang van de uitvoering van het Rapport Calidad. Calidad bevat in totaal 19 aanbevelingen die zijn gegroepeerd rond de thema's: politieke partijen, integriteit bij politieke en bestuurlijke ambtsvervulling, en administratief apparaat. In de voortgangsrapportage wordt systematisch nagegaan:

- \* wat tot nu toe is gedaan;
- \* wat de huidige stand van zaken is;
- \* wanneer het klaar is.

De Arubaanse regering heeft zich ten doel gesteld de voorstellen voor wettelijke regelingen uiterlijk voor de zomer te hebben uitgevoerd. Ze heeft enkele aanbevelingen die haar beleid betreffen reeds uitgevoerd en spreekt de verwachting uit dat de verdere aanbevelingen op korte termijn zullen zijn uitgevoerd.

De rapportage is feitelijk van aard en geeft een beeld van het proces tot dan toe. Waar wetgeving tot stand moet komen, heeft de directie Wetgeving van Aruba met behoud van de eigen verantwoordelijkheid een Nederlandse wetgevingsjurist ingeschakeld. De inzet van deze jurist wordt door Nederland gefinancierd. Afgesproken is dat genoemde wetgevingsjurist ook toezicht houdt op de wetgevingsproducten op het gebied van de Algemene Rekenkamer, die door een tweede, door het ministerie van

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgezonden wetgevingsjurist worden vervaardigd.

Deze wetgevingsjurist is daarvoor door Nederland voor een periode van drie maanden aan de directie Wetgeving van Aruba ter beschikking gesteld.

### *Resultaten*

Er wordt onderscheid gemaakt tussen wetgeving die eenvoudig en op korte termijn is te realiseren en wetgeving die een weerbarstige materie betreft.

#### *eenvoudig*

- \* Materieel is inmiddels de aanbeveling afgerond tot uitbreiding van het Reglement van Orde van de ministerraad met onder meer voorschriften over verplichte advisering inzake ingediende stukken door het betreffende hoofd van dienst, over de financiële consequenties van een voorstel, over benoeming en ontslag van ambtenaren en over de behandeling van voorstellen wanneer van persoonlijke belangen van een bewindspersoon sprake is. Het reglement wordt al nageleefd. De afronding in een Landsverordening is een formaliteit.
- \* De ontwerp-landsverordening die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers voor bestuurshandelingen regelt, ligt sinds 2 februari 1999 bij de Raad van Advies.
- \* Een ontwerp-landsverordening op de rechtspersoonlijkheid van politieke partijen is in concept gereed gekomen. Afronding is gepland voor 1 mei a.s.

#### *weerbarstig*

- \* Wetgeving op het gebied van de financiering en de subsidiëring van politieke partijen is moeilijker tot stand te brengen. Probleemgebieden zijn onder meer de openbaarheid van de financiën, en de vaststelling van maximumbijdragen aan partijen en aan de kosten van verkiezingscampagnes.  
Voor de zomer moet een concept-landsverordening gereed zijn.
- \* Een ander ingewikkeld onderwerp is het project BIBOB (Bevordering Integriteit Besluitvorming Openbaar Bestuur). Probleemgebieden zijn de invoering van een extra weigeringsgrond bij de aanvraag om een overheidsvergunning bij een aanzienlijk risico dat de aanvrager de vergunning zal gebruiken voor strafbare handelingen, en de instelling van een Bureau BIBOB voor onderzoek naar dat risico. Aruba lijkt te kleinschalig voor een dergelijk bureau en het is waarschijnlijk beter om bestaande instituties als de Veiligheidsdienst of het Openbaar Ministerie die rol te geven. De ingewikkeldheid van de materie maakt het niet mogelijk aan te geven wanneer wetgeving gereed kan zijn.
- \* Voor het onderwerp «nevenfuncties en onvereenigbare belangen van politici» is in november 1998 reeds een commissie Van der Griendt in het leven geroepen. Het advies van deze commissie zal voor 1 mei a.s. worden uitgebracht. Het is de bedoeling dat in die maand een concept van de ontwerp-landsverordening aan de Raad van Advies wordt voorgelegd.
- \* Wetgeving betreffende de positie van de Algemene Rekenkamer moet uiterlijk 1 mei a.s. aan de Raad van Advies worden voorgelegd.
- \* Voor de herziening van i.h.b. artikel 31 van de Comptabiliteitsverordening (om de naleving van gestelde beperkingen op bepaalde privaatrechtelijke rechtshandelingen van ministers te waarborgen) is al een initiatief-ontwerp-landsverordening in de Staten aanhangig. De Arubaanse regering verleent steun aan dit initiatiefontwerp. De regering is afhankelijk van het tempo van de parlementaire behandeling.

De onderwerpen «politieke partijen» en «integriteit bij politieke en bestuurlijke ambtsvervulling» vergen wetgeving. Dit is minder het geval bij de implementatie van de aanbevelingen op het gebied van het «administratief apparaat» en «relatie overheid–burger».

Enige aanbevelingen heeft de Arubaanse regering reeds ter hand genomen, namelijk:

1. Opvolging aanbevelingen Centrale Accountantsdienst, Algemene Rekenkamer en de Landsrecherche door de regering (beleidsvoorstel is gereed; wordt uitgewerkt bij project «gedragscode»)
2. Doorlichting ambtelijke organisatie op kwetsbaarheid van bepaalde handelingen (voorstel is gereed en wordt ten uitvoer gebracht in de handleiding van het bewustwordingsprogramma).
3. Ambtelijke benoemingen en bevorderingen alleen in vacatures die tot de vastgestelde formatie behoren en waarvoor financiën beschikbaar zijn; tegengaan op non-actief plaatsen van ambtenaren (de Arubaanse regering heeft reeds een strikt toezicht op vacaturevervullingen ingesteld).

Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste in maart 1999 genomen acties.

1. Voorstel workshop voor een bewustwordingstraject «ambtelijke integriteit» m.n. voor topambtenaren.
2. Voorstel integriteitsprogramma met o.m. invoering gedragscode.
3. Rapport inzake invoering functioneringsgesprekken en personeelsbeoordeling, voorstel inzake verplichting tot afleggen van ambtseed of -belofte, en beleidslijnen van ministerraad betreffende bestrijding van disfunctioneren van ambtenaren via disciplinaire sancties.
4. Concept-voorstel betreffende invoering verplichting van ambtenaren om aangifte te doen van hun bekende ambtsmisdriven en ander niet-integer handelen.
5. Ambtelijk advies inzake doorvoering van civielrechtelijke aansprakelijkheid van verantwoordelijke (comptabele) functionarissen voor uitgaven die de vastgestelde begroting overschrijden.
6. Rapportage inzake instelling selectiecommissie voor objectieve, doorzichtige en controleerbare werving en selectie van overheids-personeel.
7. Uitwisseling van ambtenaren binnen het Koninkrijk via de stage-regeling (in overleg met de VNG).
8. Definitief voorstel inzake invoering mogelijkheid beloning naar prestatie.

Bovendien zal voor 1 mei 1999 een leer- en voorlichtingsprogramma voor burgerzin gereed zijn. De afhandeling van het aanhangig ontwerp Landsverordening Openbaarheid van Bestuur is afhankelijk van parlementaire behandeling.

### Vraag 3

Ten slotte verzochten zij om toezending van de recente rapportage ten behoeve van de Raad van Europa over de penitentiaire inrichting Koraal Specht.

### Antwoord 3

De minister van Buitenlandse Zaken heeft op 23 maart 1999 het meest recente rapport van het Comité ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van de Raad van Europa aangeboden aan de Regering van de Nederlandse Antillen. Hij heeft bij die gelegenheid overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer, zoals verwoord in de motie Van Middelkoop (Tweede Kamer 1998–1999, 26 404, nr. 2), de Antilliaanse regering verzocht in te stemmen met openbaar-

making van dit rapport. Voorts heb ik mondeling bij de minister-president van de Nederlandse Antillen aangedrongen op openbaarmaking van het rapport, zoals dat ook in het verleden steeds is geschied. Van deze instemming is op dit moment nog geen bevestiging ontvangen. Zodra dit het geval is, zal de minister van Buitenlandse Zaken het rapport zowel aan de Eerste Kamer als aan de Tweede Kamer ter kennis brengen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,  
G. M. de Vries